

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

יג.

עין משפט
נר מצוה

נ א ב ג ד מ"י פ"ט
מהל' עבודת כוכבים
הלכה יב יג יד (טו) סמג
לאוין מה טור וש"ע י"ד
סימן קמט סעיף ג [וברב
אלפס הלכות טומאה דף
סה:]

נא ה ר ז ח מ"י פ"ג
מהל' חבל הלכה יד
סמג לאוין רלג טוש"ע י"ד
סימן שעב סעיף א [וברב
אלפס סט]:

נב ט מ"י פ"ט מהל'
עבודת כוכבים הל' יד
סמג לארין מה טוש"ע י"ד
סימן קמט סעיף ג:

בג י מיי' פ"ח מהלכות
ערכין הלכה ח סמג
עשין קלז:

רבינו חננאל

מותרות: [נמ'] ורבי יוחנן
אמר מעטרת דבור
בהדס אסורת קול וחומר
אם הן מעטרת בבית.
דזה הנהנה מן הריח
אסור המהנה לעבודת
כוכבים שקונה מן הפירות
לא כל שכן אסור.
מיתבי רבי נתן אומר
יום שעבודת כוכבים
נמנת בו המסכ מכריות
ואומרים כל מי שיטול
עטרה ויניחה בראשו
ובראש חמורו יניחו לו
המסכ יהודי הנמצא שם
מי יעשה יניה נמצא

נחנה המכס לא יניח
אלא יתן המכס נמצא
מהנה לעבודת כוכבים
מאין אמרו הנשוא והנזון
בידי של עבודת כוכבים
אם קנה בהמה תיעקר
פירות כסות וכלים ייקבו
מעוט וכלי מחכות יולעם
לית המכלל איוורא הוא
עיקור מנשר פרוטחיה
מן הארכובה למטה
מחני קיח יניח נמצא
קתני שיהא לרש לקצו
דאמר מעטוטרס בווד

ובהדס בלבד הוא דאסורין
שנהנה מהן אבל מעוטרת
בפירות אע"ג שמהנה
מותר ופריך רב שישא
בריה דרב אידי קסבר ריש
לקיש פליגי רבנן עליה
דרכי נתן והוא דאמר
כרבנן. ומקשי מכלל דר'
יוחנן סבר רבנן לא

פליגי ע"ר נתן והנהני
 הולכין ליריד של עובדי
 כוכבים ולקוחין מהן
 בהמה עבדים ושפחות
 בחים שדות וכרמים וכותב
 ומעלה בערכאותיהן מפני
 שהוא כמציל ממוט אדם
 היה כהן מטה מחוצה
 לארץ לרון ולעצרה עמון
 ומטמא ומטמא חפס
 דרבנן ומטמא ללמוד
 תורה ולישא אשה א"ד
 יהודה אימתי בזמן שאני
 מוצא ללמוד תורה בארץ
 ישראל כטהרה אבל בזמן
 שמצא לא יטמא רבי יוסי

אומר אף בזמן שמצא
ללמוד תורה בארץ צא
ויטמא פני שלא יא
וכל אדם זוכה ללמוד
ומעשה ביחוסף הכהן שיצא
אחר רבי בצידן. ואמר
רבי יוחנן הלכה כרבי
יוסי. קתני מיתיה הולכין
ליירד של עובדי כוכבים
וילקוחי מהן בממה וכו'
אלמא פליגי ופריך רבי
יוחנן לעולם אל פליגי
ורבנן דרבי נתן בלוקח מן
הגבר דשקלי מיניה מכסא
והא דקתני (6) דלית
מהי בעדות כוכבים:
(7) (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99)

תעקר והא איכא צער בעלי

דליתא מהני לעבודת כוכבים.

אב"ר מזהנה שרי, וא"ת לקמן פרק כל הכללים (דף מו:) גבי מי שהיה כותלו סמוך לעבודת כוכבים ונפל אסור לנשותיו ופריץ והא קא שציק רוחא לעבודת כוכבים * ומאי פירכה לא מריקין הכא דמהנה מותר ו"ל דהמא יצאה ההא יצירה * ומלאה כנותו מקום לעבודת כוכבים ור"ת פירש דודאי

כל מהנה אסור לצד מהכא מפני
שם צלותה הנאה ציון לעבודת
כוכבים שפורע המכס לפי שאינו
מחשיב העבודת כוכבים כל כך שישם
העטרה בראשו ^א: "כן" נהנה אסור
מהנה לא ב"ש" למצ צדו בדרך
לזותו ירד שהכומרים של עבודת
כוכבים לוקחים צו מכס מן המכר
מיד אם אותו מכס הוא לצנין עבודת
כוכבים והעווד כוכבים מפרש קח
בסכום כך וכן ועוד פשוט לצנין
עבודת כוכבים אסור דמהנה אסור
כר' יוחנן וקפ"א אם לא הזכיר לו לצנין
עבודת כוכבים אללא אחר שפירש של
הסכום אמר לו ועוד פשוט נראה
לאסור כי מה שלא הזכיר לצנין
עבודת כוכבים מפני ישראל הוא
מניח ומי"מ אם לא היה מפני הצנין
היה נותן לו בסכום הראשון וממלא
הפשוט יוצא מכיס ישראל לצנין
עבודת כוכבים והר"ר משה מקוצי
כתב בספרו כי אם אמר סתמא
ועוד פשוט יכול להיות דמוטר דשמא
יטננו לעניי עוצדי כוכבים:

מטמא בחוצה לארץ
שם שמטמא בחוצה
ית הקברות בבית
הפרס דרבנן וּמטמא
ין מוצא ללמוד אבל
בזמן שמוצא ללמוד
מעשה ביוסף הכהן
גן הלכה ברבי יוסי
קשיא ככאן בלוקח
הבית דלא שקלי
ער בעלי חיים אמר
איזוהי עיקור מנשר
ואין מחרימין ואין
פירות כסות וכלים
ירקבו

ה אצל הכה לא מיירי (ח) אלא בנמאס שם וקנס דקנסין ליה משום ידיה דעבד איסורא ואפילו לרבי יוחנן דאמר נשא ונתן אסור מיהו עלי האי לא קנסו: **מנשר** פרוסותיה מן הארובובה ולמטה. (דף יא. ד"ה עיקר) גבי עוקרין על המלכים אלא ה"ק דיו צדק ויכול בהנאה מ"מ אמר בהמה יכול להיות דגמי בקנסא דעיקור: דעמו לחזור אמר בכטבות פ"ב (דף קיא.) אחיו של הוה נשא (אשה) לחואה אצלו ודוקא בנקט מנאס שכן חטבות ללמוד זרה נשא שגדול הוה צראה לצדק לשאר מנאס לא והכי משמע פ"ד דמגילה (דף סז.) ש חטבות: **אמר** אביי אמר קרא את סוסייהם תעקר. הקשה מימי מיהושע דלמא שאני התם דעל פי הדבור הוה אצל הכה בקנס בידם לעקור היכא דנראה טעם קמא לעקור כדמוכח פרק האשה ומ לב: ד"ה מדברי ותוס' לעיל יא. ד"ה עוקרין: **אין** מקדישין בזמן בהמה בזמן הזה כדאימא פ"ב דבכורות (דף נג. וס) והקשה ר"ת גלי הוה מעשר ר"א פ"א עוריה מעדלו כל שמה ור"א חסר חורבן ונוהו תחת ר"א ולכל הפחות ר"ג הוה נשאי שמי שנים קודם לר"א ר"ג משכה נשיאמו עד לאחר חורבן כדמנן (ר"ה דף כט.) משחרב בית הוה עד לאחר חורבן ואריך לומר כי אפוטרופוס היה לו שהיה מעשר שבת נד: ד"ה הוה: **אין** בחריבין. פירש הקונטרס דסתם חרמין שיכול ליתנו לכהנים מיד דלאמרין צערין (דף עט.) אמר עולא אי ד בהמה תיעקר. מימא דלאמרין צערין סוף פרק המקדיש שדחו אמר ליה שקול ד' זוזי ושדי צנהרא ולשטרו לך אלמא אימ לאו אין וכולין כללותא אי לא עבוד צהו רבנן תקנה אחי לדיי תקלה ביצח עס דקראקעות (ועיין תוספות יומא דף סא. ד"ה פירות ותוספות בצורות דף נג. ד"ה ואין):

ירקבו

(א) נראה דחסר כאן וז"ל והא דקמתי דלוקסין מהן בהמה בלוקח מבעה"ב דלא שקלי מיניה מכ

מהמנה לא ר"ע. והא מהנה הוא שהמנונין שבמזון סוחר מעות של א' נמי הוא יחב ליה (ב) לבעל (ה) המעות מסחרותו ששעושה שם ומטיל לכו הנאה אבל שאינן מעטורות לאו דכומרים הן: **מהנה.** מן הריח של עשבים או של צמחים: **מהנה.** נותן מכס:

מן הארכובה ולמטה. אצל עיקור
 שמתרץ בו אסור לעשות כן ידדים
 בזהמה ואע"פ שהיא אסורה בזההה:
 וכוונת שטרות: ומעלה בערכאות
 שלהן. מקום גדוליהן ושופטיהן ומעלה
 שטרותיהן לפניהם לנחות ואף על פי
 שכבוד ותפארת היא להם ואיכה
 לגימור דליל ומודה: שהוא כמיל
 מידים. שמתוך כך יהיו לו עדים
 ומסייעין ^(א) להליל מן העוררין: בים
 הפרס. שזה שנחש זה קצר
 וחשו חכמים עד מאה אמות לדלה
 מחישה את כתיי העצמות ושמה
 יעבור על עמם כשעורה ויסטנו:
 ללדיו. לחזה לארץ וארץ העמים
 מממא מרדנן כזית הפרס: ואמר
 רבי יוחנן הלם כרבי יוסי. ומדלדיו
^(ב) ר' יוחנן ש"מ שמיא ליה לר' יוחנן
 הך מתני' ולוחין מהן בזהמה פליגא
 אדרכי נתן: דשקלי מיניה מיכסא.
 מן הלוקח וממלא מהנה: ואם
 סוסיסא תעקר. ביהושע כתיב. אלמא
 מותר לרדותן צדק: ואין מחרימין.
 קסבר סתם חרמים לצדק הבית
 דפלוגמא היא ^(ג) בערכין ^(ד) כח: וכיון
 דהשאלא ליכא בית המקדש אחי בזה
 לדי תהלה דמתני' מהקדש ומעילה:^(ה)

הקברות סלקא דעתך טומאה דאורייתא היא אלא אלא אלא
ללמוד תורה ולישא אשה א"ר יהודה אימתי בזמן ש
בזמן שמוצא ללמוד אינו מממא רבי יוסי אומר האפי
ממא לפי שאין אדם זוכה ללמוד מכל א"ר יוסי
שהלך אחר רבו לצידן ללמוד תורה ואמר רבי י
אלמא פליגי אמר לך רבי יוחנן העולם לא פליגי ו
מן התגר דשקלי מיכסא מיניה כאן בלוקח מבני
מיכסא מיניה אמר מר בהמה תיעקר והא איכא
אבוי אמר רחמנא יאת סוסייה תעקר אמר מר
פרסותיה מן הארכובה ולמטה ורמינהי ^{טז} אין מקדי
מעריבין בזה"ז ואם הקדיש והחריים והעריך בהמה תי

להקל ודאי דמי עבודת כוכבים צידו דאי גלימא זצין הכא הוה מוזני
 דנשא ונתן ביום איד עבודת כוכבים ולהכי אין לאסור המעות אלף
 לישא וליתן עמו שרי ולא חיישין שמא ישא ויתן צאותן המעות
 פירש הקוטנרס דעיקור של טרפה אסור ולא נהירא דכפרושים לע
 להיות שמונתם דנחלה וכו"ע דמעות ופירות וכל איין אסור
למור תורה וישראל ושה. פירוש ודעמו לחזור לא"י דאלו ר'
 [עבודת כוכבים] ומת צריך המקום שהרגו וזה ירד אחד
 תלמוד תורה שמציא ל ידי מעשה ואשה נמי דכתיב (שפי' מה) לא
 אכל א' בשאלמות דרב אחא א' מפורש הנך דקילי וכ"ש לשאר מלות
 הר"ר אלחנן (וא"ת) למ"ד (שבת קמ"ב) צער בעלי חיים דלוריימא מאי ר'
 דרובנן אין כח ציד חכמים לעקור דבר מן המורה וי"ל דודאי שיש
 רצה (יבמות דף פט:) גבי משאיין האשה על פי עד אחד וכו' חוס'
 הוזה. וטעמא מפורש דלא לית לידי תפלה וכו' טעמא צבלי מפני
 מהא דלחמינא פקס במה (א) (אשה) (שבת דף נ"ד) וס' תריסר אצ"ע
 הוה כשא' לבלל מלות דהא בן י"ח שנה בלבד היה כשמיניהו נשא
 מדקאמר אשתקד צ"ה כעריה ורנן יוחנן בן זכאי שהיה נשא קודם
 המקדש התקין רנן יוחנן בן זכאי א"כ לא היה יכול ר"א להיות צר
 עבורו אי נמי לא נתבטלו מיד עד לאחר חורבן כמה שנים (ע"י חו'
 בלבדק הבית ויפה כוון למ"ד סתם חרמינן לכהנים ליכא למיתש לתקנא
 הואי הסם הואי יהיבנא כולהו לכהנים: וא"ה הקדוש והחרים והנ'
 (דף כט. וס') ההוא גברא דלחרימיניהו לנכסיה אתא לקמיה דרב יהי
 תקנה ופירש ר"ת דשאי הסם דמקרקעי היא שפן קיימות לעוללנא
 לעולם ויכול להיות שאף למטלטלין עלתה התקנה לפני שהוקדש

[illegible]

מסורת הש"ס

(א) [לעיל יא.], (ב) [מור"ק א'
עירובין מז.], (ג) [שםחות
פ"ד הכ"ה ע"ש], (ד) [יומא
סו. שקלים פ"ח ה"ד כסורות
גמ.], (ה) [ז"ל א"כ. לחס
סתרים], (ו) [ומעיל רש"י,
ו] [וע"ע תוס' שבת פכ. ד"ה
אסור לבנות], (ז) [פרשת
אמור סימן קג.], (ט) [ז"ל
בהמה],

ורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יי אל יְהוֹשֻׁעַ
אל תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי
מִחַר בַּעַת הַזֹּאת אֲנֹכִי
נֹתֵן אֶת כָּל־סָלָלִים
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת סוּסֵיהֶם
תַּעֲקֹר וְאֶת מִרְכַּבְתֵּיהֶם
תַּשְׂרֹף בָּאֵשׁ:

יהושע יא ו

גליון הש"ס

תום' ד"ה אבל וכו' ומאי פירכא. לא ידעתי מאי קושטא הא ר"ל הוא דאמר הכי דמהנה מותר אכל ר"י אמר מהנה לכ"ש והכי קי"ל א"כ מאי דוחקא לומר דפירכא הש"ס הוא לפי ההלכה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מהוה וכו' ירמיה ליה לנעלל החנות
ממעות: (ב) ד"ה שהוה
תנולל וכו' ומסתייגין אחריו
להצילו מן העורכין:
(ג) וכו' וא"ר יוחנן וכו'
ומדמיין בה ר' יוחנן:
(ד) תוב' ד"ה משות וכו'
במזה האמר אפילו לנשא.
נחמה פ"י חזקוני דרמעות
עמלון מקוריה משום קנס:
(ה) בא"ד חלל בנמצא שם.
נ"ב פי' מלא חק לשם חלל
שנמצא לשם חק קודם
היריד נטל שדר שם:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א] תוד"ה ללמוד תורה
כו' חבל בשאלמות דר'
אחא. ג"כ יעו"ש פ' אמור
דף לב ע"א דר"ה ברם וכו'
ובשאלית שלום אות קיא דף
נא ע"א ודו"ה היטב:

מוספה רע"י

[illegible]

מקדישין, שום דבר,

שבתם הקדש נצדק הדין זה
(שם), דחרס הוי קדש כהק
לנו על מה להקרי